

Part III: Tosafot's Approach to All of This

- Recall that last week we furthered our understanding of the role of sprinkling of blood during the covenant ceremony (Exodus 24) by seeing how *hazal* built on in the gemara in *Kareitot* 8b-9a.
- It seems as if, in an earlier stratum of the talmudic sugya the Rabbis were interested in requiring a sacrifice as part of the conversion process, based off Exodus 24.
- Later, they backed off a full equation between the two processes, emphasizing the burnt-offering for a convert, but not the peace-offering.
- The halakhic conclusion notes three required steps for conversion, but circumcision and *mikva*-immersion are necessary steps, while the burnt-offering is obligatory but its absence does not impede the conversion process.
- The rabbis derived from a verse in Numbers 15 that conversion must be possible in every generation, despite the destruction of the temple.
- NB: הזאה means "sprinkling" and הרצאה means something like "presentation". Sacrificial blood is certainly sprinkled/presented on the altar as part of a normal sacrifice. It would be quite unusual to sprinkle blood on a person.
- NB: The phrase אין הזאה בלא טבילה – there can be no sprinkling without prior *mikva*-immersion appears in several different *halakhic* contexts.

א. גמ' כריתות דף ט' עמוד א'

Rabbi Yehuda HaNasi says: "As you" (Numbers 15:15) – **as your ancestors. Just as your ancestors entered the covenant only through circumcision and immersion** in a ritual bath **and the sprinkling of blood, so too they may enter the covenant only through circumcision and immersion and the sprinkling of blood**, which requires at least a bird offering.

... And granted as well, they entered the covenant through **the sprinkling of blood, as it is written: "And he sent the young men of the children of Israel"** (Exodus 24:5).

But from where do we derive that immersion in a ritual bath was also part of the process of entering the covenant? **As it is written: "And Moses took half the blood...and sprinkled it on the people"** (Exodus 24:6-8), **and there is no sprinkling of sacrificial blood without immersion.**

רבי אומר: "כָּכֶם" – כְּאַבוֹתֵיכֶם, מִה אֲבוֹתֵיכֶם לֹא נִכְנְסוּ לְבְרִית אֱלֹהִים בְּמִילָה וְטַבִּילָה וְהִרְצָאתָ דָם – אִם הֵם לֹא יִכְנְסוּ לְבְרִית אֱלֹהִים בְּמִילָה וְטַבִּילָה וְהִרְצָאתָ דָם. ... הִרְצָאתָ דָּמִים, דְּכֶתִיב: "וַיִּשְׁלַח אֶת נְעָרָיו בְּנֵי יִשְׂרָאֵל". אֱלֹהִים טַבִּילָה מְנַלְנֵה דְכֶתִיב: "וַיִּסַּח מֹשֶׁה חֲצִי הַדָּם וַיִּזְרוֹק עַל הָעָם" – וְאִין הִזָּהָה בְּלֹא טַבִּילָה.

ב. משנה מגילה ב' ד' (דף כ' עמוד א')

<p>One may not read the Megilla, nor perform a circumcision, nor immerse himself in a ritual bath, nor sprinkle water of purification to purify people and objects that had contracted ritual impurity through contact with a corpse ... until the sun has risen. And all these activities that are supposed to be performed during the day, if one did them after daybreak, even before sunrise, they are valid.</p>	<p>אין קורין את המגילה, ולא מלין, ולא טובלין, ולא מזין ... עד שתנץ החמה. וכולן שעשו משעלה עמוד השחר כשר.</p>
--	--

תוס' מגילה דף כ' עמוד א' ד"ה לא טובלין

	<p>לא טובלין ולא מזין אלא ביום. קשיא דהתנן במסכת פרה (פ"ב משנה י"א) אין טובלין האזוב בלילה ומזין ביום אבל הוא עצמו טובל בלילה ומזין עליו ביום והכא אמרינן דצריך לטבול ביום ופר"ת דשתי טבילות הן אחת לפני ההזאה כדי לקבל ההזאה ואותה הויא בלילה כדתנן במסכת יבמות (דף מו:) ואחת לאחר ההזאה והיינו ההיא דכתיבא בקרא וההיא הויא ביממא והכי נמי משמע פ"ב דכריתות (דף ט.). דאיכא טבילה לפני ההזאה דקאמרינן מה אבותיכם לא נכנסו לברית אלא במילה וטבילה והרצאת דמים והרצאת דמים נפקא לן מויזרוק את הדם וטבילה נפקא לן משום דגמירי דאין הזאה בלא טבילה לפנייה כדי לקבל ההזאה והזאת פרה במקום אותה הזאה עומדת ואם כן צריך טבילה לפנייה וגם צריך טבילה לאחריה דהא בספרי קתני שאם הקדים טבילה להזאה לא עשה ולא כלום אלמא שיש טבילה לאחר הזאה כדמשמע התם ואחת קודם ההזאה כדמשמע בכריתות ובכמה מקומות בגמרתנו שמזכיר טבילה לפני ההזאה ...</p>
--	--

גמ' יבמות מו, ב

<p>Rather, Rabbi Yehoshua derived it from here, where the verse states with regard to the formation of the covenant at Sinai: "And Moses took the blood and sprinkled it upon the people" (Exodus 24:8), and it is learned as a tradition that there is no ritual sprinkling without immersion. Therefore, our forefathers also must have immersed at Sinai, and consequently that is also an essential requirement for all conversions. The Gemara asks: And with regard to the opinion of Rabbi Yehoshua, from where do we derive that also in the case of our foremothers there</p>	<p>אלא מהכא ויקח משה את הדם ויזרוק על העם וגמירי דאין הזאה בלא טבילה ורבי יהושע טבילה באמהות</p>
--	--

was immersion ? The Gemara answers: It is based on logical reasoning, as, if so , that they did not immerse, then with what were they brought under the wings of the Divine Presence ? Therefore, they also must have immersed.	מנלן סברא הוא דאם כן במה נכנסו תחת כנפי השכינה
--	--

רש"י שם

'He threw [it] on the people.' RASHI It was 'sprinkling'	ויזרוק על העם. הזאה הוא:
--	--------------------------

תוס' יבמות מו, ב ד"ה

<p>There is no sprinkling without <i>mikva</i>-immersion.</p> <p>Rabbenu Tam explained: Without <i>mikva</i>-immersion prior to the sprinkling in order to 'receive' the sprinkling, as it was stated in <i>Karetot</i> chap. 2, 'Just like your ancestors entered the covenant with circumcision and <i>mikva</i>-immersion, and sprinkling of blood.'</p> <p>That <i>mikva</i>-immersions is valid even at night, as is stated in tractate <i>Parah</i> (12:11) 'However he himself may immerse at night and sprinkle during the day;' however, concerning impurity, there is another <i>mikva</i>-immersion after the sprinkling which is to purify from impurity, as the verse states, 'He shall sprinkle' first and then 'He shall wash in water' and that <i>mikva</i>-immersion is only valid during the day as stated in chap. 2 of <i>Megilla</i>, 'One may only immerse and sprinkle during the day ...'</p> <p>One should not be surprised that if we require sprinkling, how can we accept converts in this time, since in chap. 2 of Karetot it is derived from a verse that it is not required.</p>	<p>דאין הזאה בלא טבילה.</p> <p>מפרש ר"ת בלא טבילה לפני הזאה כדי לקבל הזאה כדאמר בפרק ארבעה מחוסרי כפרה (כריתות דף ט.) מה אבותינו לא נכנסו לברית אלא במילה וטבילה</p> <p>והזאת דמים</p> <p>ואותה טבילה כשרה אף בלילה כדתנן במסכת פרה (פי"ב מי"א) אבל הוא עצמו טובל בלילה ומזה ביום ולענין טומאה יש עוד טבילה אחרת אחר הזאה שהיא כדי לטהר מטומאה כדכתיב בקרא 'והזה' ברישא והדר 'ורחץ במים' ואותה טבילה אינה כשרה אלא ביום כדתנן בפרק ב' דמגילה (דף כ. ושם) אין טובלין ואין מזין אלא ביום ...</p> <p>ואין לתמוה כיון דבעי הזאה היאך מקבלים גרים בזמן הזה דבפ' ארבעה מחוסרי כפרה נפקא לן מקרא דלא בעינן :</p>
--	---

גמ' יומא ד, א

<p>However, according to your opinion, that you derive it from Sinai, was there in fact sprinkling at Sinai? According to your opinion, why are the priests sprinkled?</p> <p>Reish Lakish said to him: And according to your reasoning, does it work out well? At the inauguration, the sprinkling was with blood; here, the sprinkling was with water.</p>	<p>אלא לדידך דילפת מסיני הזאה בסיני מי הוא?</p> <p>אמר ליה ולטעמך מי ניחא במלואים דם הכא מים</p>
--	--

<p>Rabbi Yoḥanan answered: That is not difficult, as Rabbi Ḥiyya taught: Water replaced blood, but both have the status of sprinkling.</p> <p>However, according to your reasoning, at Sinai, was there sprinkling at all?</p> <p>Reish Lakish said to him: The Sages merely established a higher standard, and this sprinkling is not a requirement.</p>	<p>הא לא קשיא דתני רבי חייא נכנסו מים תחת דם אלא לדידך הזאה בסיני מי הואי אמר ליה מעלה בעלמא</p>
--	--

תוס' יומא שם ד"ה הזאה

<p>Was there sprinkling at Sinai?</p> <p>Question: But there was sprinkling of blood at Sinai, as the verse states, "Moshe took the blood and threw it on the people" (Ex. 24)</p> <p>Answer: That 'throwing' was not for purification, since it was not on Moshe alone that it was thrown but rather on all the people; rather, it was the blood of the covenant, as the verse states, 'Behold here is the blood of the covenant which the LORD seals with you.'</p>	<p>הזאה בסיני מי הוה. וא"ת: והא הוה בסיני הזאת דם דכתיב (שמות כד) 'ויקח משה את הדם ויזרק על העם' ויש לומר: אותה זריקה לא היתה בשביל טהרה שהרי לא על משה לבדו נזרק אלא על כל העם אלא דם הברית הוה, דכתיב (שם) 'הנה דם הברית אשר כרת ה' עמכם'.</p>
--	---

רש"י ראש השנה לא, ב ד"ה צריך

	<p>... שהגר חייב בקרבן כדתניא (שם דף ט.) ככם כגר יהיה כאבותיכם מה אבותיכם לא נכנסו לברית אלא במילה וטבילה והרצאת דמים והזאת דמים דכתיב ויקח משה את הדם ויזרוק וגו' ואין הזאה בלא טבילה והרצאת דמים דכתיב וחצי הדם זרק על המזבח אף הם לא יכנסו אלא במילה וטבילה והרצאת דמים כו' ...</p>
--	--

משנה פרה יב:יא (Kulp trans).

<p>If he dipped the hyssop during the day and he sprinkled during the day, it is valid. If he dipped it during the day and sprinkled at night, or dipped at night and sprinkled on the following day, it is invalid.</p> <p>But he himself may immerse at night and then sprinkle on the following day, for sprinkling is not allowed until the sun is risen. And if any of these was done as early as the rise of dawn it is valid.</p>	<p>טָבַל אֶת הָאֶזוֹב בַּיּוֹם וְהִזָּה בַּיּוֹם, קָשֶׁר. בַּיּוֹם וְהִזָּה בַּלַּיְלָה, בַּלַּיְלָה וְהִזָּה בַּיּוֹם, פָּסוּל. אֲבָל הוּא עֲצָמוֹ טוֹבֵל בַּלַּיְלָה וּמִזָּה בַּיּוֹם, שְׁאִין מֵאִין עַד שֶׁתִּגָּח הַחֲמָה. וְכֵלָן שְׁעָשׂוּ מִשְׁעָלָה עֲמוּד הַשַּׁחַר, קָשֶׁר.</p>
--	---

פירוש הר"ש פרה יב:יא

	<p>טבל את האזוב ביום. טבילת אזוב במים והזאה תרווייהו בעינין ביום כדרשינן בספ"ב דמגילה (דף כ.). ולא טובלין ולא מזין אלא ביום דכתיב (במדבר יט) והזה הטהור על הטמא ביום השלישי וביום השביעי ואיתקש טבילה להזאה דכתיב (שם) ולקח אזוב וטבל במים איש טהור והזה על האהל ועל הכלים ובקונטרס פי' שם דבטבילת גופו איירי דאיתקש להזאה דכתיב (שם) בסיפא ורחץ במים והא דתנן הכא דהוא לעצמו טובל בלילה ומזה ביום דשתי טבילות יש אחת קודם הזאה כדי לקבל הזאה כמו שאפרש וההיא כשרה בלילה אבל טבילה שאחר הזאה לטהר מטומאתו שיש אחריה הערב שמש אינה כשרה אלא ביום ואינה אלא אחר הזאה כדתניא בספרי ורחץ במים וטהר בערב מה תלמוד לומר מפני שהייתי אומר אם קדמה טבילה להזאה יצא תלמוד לומר וחטאו ביום השביעי ואחר כך יכבס בגדיו ורחץ במים וטהר בערב וקצת קשה לפירוש הקונטרס דלמה לי למילף ההיא טבילה מהזאה והא בהדיא כתיב (במדבר יח) ורחץ במים וטהר בערב שמע מינה דטבילה ביום היא ומיהו יתכן שטובל בלילה והערב שמש אחר כן ובהדיא משמע בירושלמי דמגילה בטבילת אזוב איירי דגרסינן התם ולא טובלין ולא מזין דכתיב וטבל והזה מה הזייה ביום אף טבילה ביום וכן נראה דבההיא דלא טובל אלא ביום לא אשכחן פלוגתא ובפרק קמא דיומא (דף ח.) פליגי ר' מאיר ור' יוסי אי מקשינן הזאה לטבילה לענין הזאה בזמנה מצוה ומאן דלא מקשי הזאה לטבילה לענין מצוה הוא הדין נמי דלא מקיש לענין ביום אבל אי בטבילת האזוב איירי נחא והא דתני רבי חייא בפ"ק דיומא (דף ו:) זב וזבה בועל נדה וטמא מת טבילתן ביום ההוא ביום לאו למימרא דלא מהני בלילה שלאחריו והרי זב וזבה משעבר שביעי שלהם טובלין בין ביום בין בלילה דהא כל הנשים ספק זבות נינהו וטובלות בלילה ובפרק בתרא דנדה (דף סז:) קאמר רבי שמעון אחר מעשה תטהר אבל אמרו חכמים אסור לעשות כן שמא תבא לידי ספק וטבילתן ביום דקתני למעוטי לילה שלפניו ולמעוטי נמי דלא הויא כנדה ויולדת דאין</p>
--	---

	<p>צריכין להמתין עד ליל שלאחריו אבל הנהו דחשיב במגילה (דף כ.). אמרינן במנחות בסוף פ' רבי ישמעאל (דף עב.) דאם בלילה היא לא. אבל הוא לעצמו טובל בלילה ומזה ביום. אומר רבינו תם דהך טבילה לאו ליטהר מטומאתו דההיא בתר הזאה כתיבא אלא כדי לקבל הזאה וכדבריו משמע בתוספתא וכן הא דאמרי' בפרק (הערל) [החולץ] [דף מו:] וגמירי דאין הזאה בלא טבילה מפרש כמו כן ר"ת דהיינו קודם הזאה ובכל הזאות קאמר בין בהזאות דמים בין בהזאת מי חטאת והכי נמי אמרינן בפרק שני דכריתות (דף ט.) מה אבותינו לא נכנסו לברית אלא במילה וטבילה והרצאת דמים משמע טבילה קודם הזאה ואותה טבילה כשרה בלילה. משעלה עמוד השחר כשר. דמשם ואילך הוי יום כדנפקא לן בפרק שני דמגילה (דף כ:) מדכתיב ואנחנו עושים במלאכה (חציים במלאכה) וחציים מחזיקים ברמחים מעלות השחר עד צאת הכוכבים וכתוב והיה לנו הלילה למשמר והיום מלאכה: תניא לעיל בתוספתא [פי"א] ירד וטבל ועלה אם יש עליו שטף של מי גשמים והזה הזאתו פסולה ואם יש עליו משקה טופח הזאתו כשרה ר' יהודה אומר אם יש עליו משקה מרגליות והזה הזאתו פסולה. פי' של מי גשמים הם מי המקוה שנתקבצו בו מי גשמים ונעשה מקוה וקבל בו הזאתו פסולה שבטלו מי גשמים את מי ההזאה לפי שאינן ראויין לנוח עליו: משקה מרגליות. דרך אדם כשעולה מן הטבילה עומדין עליו המים טיפין טיפין ודומין כמין מרגליות.</p>
--	---